

	עין משפט נר מצוה
יא	א מיי' פ"ו מהל' שמיטין הלכ' יג:
יב	ב מיי' פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה טז טור ש"ע י"ד ס' קלב פסיף א':
יג	ג מיי' פט"ו מהל' סנהדרין הלכה ט: יד ד מיי' פ"ח מהל' שמיטה הלכה כ:

סב:

העלה אי פירות אירושלים אַחָפֿק.

למכור מעשר שני והרצה משניות מוכיחות במסכת מעשר שני דאסור לעשות סחורה במעשר שני ומסתבר דכל מידי דאין מתחלל עליו זהו סחורה האסורה צו ואינו מתחלל אלא על דבר

אכילה ושמיה דמתנן (מע"ש פ"ב מ"א) מעשר שני ניתן לאכילה שמיה וסיכה וקשה דהא מתנן בסוף פ"ק דמעשר שני אין לוקחין ממעות מעשר שני צהמה טמאה (ומעשר) כו' משמע הא מלבושין מותרין ועוד מתן התם (פ"ה מ"ב) ולא נחמי ממנו למת ליקח לו ארון ותכריכין הא (לאו) [לחין] דומיא דמת מותר ויש לומר דכל אותם משניות המתירות היינו מן התורה אבל רבנן אסרו כל עיני סחורה לפי שמהיה לעשות ממנו שלמים ואסרו גם לפרוע צו שצר הפועלים והא דליתא צירושלמי שאסור ג"כ לחי דומיא דמת ומפיק לה מקרא אסמכתא בעלמא הוא ור' יהודה היה מקשה על זה דאמרין בפרק בכל מערבין (עירובין דף כו:.) מקרא דונתמה הכסף דדריש כללי ופרטי ולא מרבינן אלא פרי מפרי וגדולי קרקע לאכילה אבל דבר שאינו של אכילה לא אשכחן דליתרבי לכן נראה לפרש דכל מקום שמיאנו היתר ליקח ממנו שום דבר היינו להיות מעות בקדושת מעשר ציד הלווקח כמו גבי שביעית פ' לולב הגזול (סוכה דף מה.) מי שיש לו סלע של שביעית כו' דבעינן שתהא שביעית ציד הלווקח וכ"מ שמיאנו לאסור מקח במעשר היינו דרך חילול להיות המעות חולין ציד הלווקח:

חמורין דנפיש אגרייהו. פי' ^(א) ורווחי טפי ודמו טפי לסחורה: **שכרו** אסתם יינן מהו. לכתחלה ודאי אסור להשתכר בסתם יינס כדאמרין לעיל (דף נו:) דלא שרי לדרוך עם העובד כוכבים צגת אי לא יאירי לידיה אלא מיבעיא ליה אם השכר מותר בדיעבד או לא: **דאגרי** אאריביה אסתם יינן. תימנה

מאי רחיה מציא מארצא לפועל שאני **אִיקָרְיִינְהוּ** וליבדריננהו. פי' בלא צי קברי ומשני אחי לנצלו והא דלא הדר פריך וליקליננהו וליבדרינהו צי קברי דהתם לא שייך אחי לנצולי כדכתיב (מלכים ב כג)

קרקע עולם שאינו נאסר וכן משמע בסנהדרין פרק נגמר הדין (דף קמ:) קבריה דרב דהוו שקלי מיניה עפרא לאישתתא צת יומא: **אתי** אובול'י. וא"ת ומה ציך הא פסקינן לעיל (דף מט.) כר' יוסי דאמר זה זה גורם ^(א) (בנציה) דהוי זבל דליסור וקרקע דהיתר ויש לומר שולכתלה יש לחוש לדברי רבנן שחולקין עליו דאמרי אף הוא נעשה זבל: **ולאקבריינהו** בעינייהו. ומסיק לא מוכחא מילתא ואסור וא"ת מאי שנא מכל הנקבצין דחשיב פ"ב דתמורה (דף לג:) שור הנסקל ועגלה ערופה ושער נזיר וכל דקצרי בעינייהו אף בלא צי קיברי וי"ל כיון שאין דרך לקבור צצר ושער מוכחא דליכא למימר איניש גנב ^(א) וקצר ואייתי הכא וכן דרך עמה לקבור צבורות ונראה שנריך לקבצן מעט צעומק פן יצא לחטט אחריהם ולאחר שנעשו עפרא אין לחוש שמה יקחום לנצל צהם דאין דרך לחטט אחר הקצרים משום זבל: **יופאי** פירות שביעית מעניינם **ופרעי** אהם בשמינית. ^(י) אשתכח דאכלי עניים בשמינית לאחר הביעור חליפי פירות שביעית נריך לפרש שהאיסור היה מה שהיו אוכלים אותם בחזקת שלהם דאילו בתורת שביעית אפילו הפירות עצמן א| יכולין עניים לאכול לכ"ע כדתינא בתוספתא (פ"ח דשביעית) הגיע שעת הביעור עניים אוכלים אחר הביעור ולא עשירים דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר אחד עניים אחד עשירים אוכלים אחר הביעור אי נמי העניים היו עושים מהם מלוגמא או סחורה ולפיכך הקפידו עליהם אותם שבאו ואמרו לרבי יוחנן: **יאארת** הן עבדין. ^(ח) דכיון דצההיא שעתא לא הוו הנך צעין לא חליפין ייננהו ולא חייל עלייהו קדושת שביעית ולפי זה אפילו בשביעית עצמה היו יכולין לפרוע אם כבר אכלו פירות שביעית וההיא דאמרין בלולב הגזול (סוכה דף נט.) דמבליע דמי אחריו בלולב ה"ה בלא הבלעה אם היה עם הארץ רואה להקיף עד שיכלה האתרוג ולא היה כאן דמי שביעית ומכאן דקדק הרב רצי אלחנן הלכה למעשה שאם יש ציד ישראל יין נסך ועבודת כוכבים ודברים האסורים ומכרן לעובד כוכבים בהקפה ומכרם העובד כוכבים לאחר קודם שיתן לזה הישראל הדמים שהדמים מותרין בדיעבד ואע"פ שהאיסור עדיין ישנו בעולם ועוד הוסיף רבינו יצחק שאפי' לא מכרם העובד כוכבים אלא כיון שמשכס אכלו קודם שיתן הדמים דקי"ל (למאן עא.) משיכת עובד כוכבים קונה והוי כמו צא עליה ואח"כ נתן דאחננה מותר כיון שלא היה צרשומה צשעת הביאה וה"נ לא היתה עבודת כוכבים צרשותו צשעת פריעת המעות ומטעם רבית לא היה לאסור דאותן דצי רצי ינאי היה להם תפואה צביתם וסאה בסאה מותר ציש לו: **אאא** ח"ק נתן אה ואח"כ בא עליה אתננה מותר. פי' דכגון דאמר לה הילך טלה מעכשיו וצשעת ציאה תהא נגמרת מתנתה ופריך וליחול עלה איסור אמתן למפרע משעה דיהיב לה ומסיק כשקדמה והקריצתו קודם הביאה ופריך היכי דמי בשאמר לה הילך טלה מעכשיו איזה לשון אמר לה אי דאמר לה קני מעכשיו פשיטא דמותר דהא לימיה צשעת ציאה אבל לשון גירסת הספרים מתנה הוא דיהיב לה קשה קצת דהא לא מתנה הוא שהרי אמר לה לכשתצול תהא נגמרת כדפרשית וצתמורה (דף כט.) נמי אינו בספרים ואי גרסינן ליה נפרש כן כמו מתנה הוא כיון שהקריצתו כבר:

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

חלק. שטטול שם חלק צהם דאסור לפרוע חצו ממעשר שני ואע"ג שגם זה אוכלו צירושלים: **ומאני**. דיין נסך דקנים נמי פועל דלא נפיש אגריה חומרא דיין נסך שאני: **דאיסוריה חמור**. דאסור צהנאה כיון נסך ממש: **דטומאסן קיל**. כדאמרין באין מעמדדין (לעיל דף ל:) שלש יינות הן יין נסך אסור צהנאה ומטמא טומאה חמורה צבית סתם יינן אסור צהנאה

ומטמא טומאת משקין צרביעית: **ארציו**. ספינתו: **צי קיצרי**. צית הקצרות: **ליצדריננהו**. יפורס כמות שהם ל"ל לשרפן: **אסו צסו**. אינשי לידי תקלה דהדרי ומלקטי להו: **ולקצריננהו**. הכי צענייהו: **כונן** נקצרינן עמו. דכתיב^א לא תלין וצלתו על העץ כי קצור תקצרו אף העץ צמשמע והכי אמרינן בפרק נגמר הדין^ב עץ שומע אי צין תלוש צין מחוצר ת"ל כי קצור תקצרו מי שאינו מחוסר אלא קצורה יא^א זה שמחוסר קצורה ותלישה. אלמא עץ גופיה איסורי הנאה וקצרי ליה צעניה ולא חיישינן לתקלה: **שאני הסס כיוון דקצרי צבי דינא**. צבית הקצרות המתוקנים צבית דין מוכחא מילתא לכל מאן דמשכח להו התם ידע דמהרוגי צ"ד הוו ^(ח) ופירש: **יופי פירי צביעית**. קודם זמן הביעור: **ופרעו** להו **צשמינית**. אשתכח דאכלי עניים צשמינית אחר הביעור חליפי פירות שביעית: **יאוס הן עבדין**. כיון דההיא שעתא לא הוו הנך צעין ולא איחלופי הני צהני לאו חליפין ייננהו ולא חיללא קדושת שביעית עלייהו: **ומגדו באמתן**. צא עליה ואח"כ נתן לה אמתנה מותר להקרבצה דכיון דלאו צשעת ציאה יהציה ניהלה כי הדר יהב לה ההוא טלה מתנה בעלמא הוא: **נתן לה ולא צא עליה כו**. מפרש ואילן: **אלא ה"ק נתן לה**. ולא צא עליה עכשיו אלא לאחר זמן: **או צא עליה**. ולא נתן לה עכשיו אלא לאחר זמן: ליחול

חלק. שטטול שם חלק צהם דאסור לפרוע חצו ממעשר שני ואע"ג שגם זה אוכלו צירושלים: **ומאני**. דיין נסך דקנים נמי פועל דלא נפיש אגריה חומרא דיין נסך שאני: **דאיסוריה חמור**. דאסור צהנאה כיון נסך ממש: **דטומאסן קיל**. כדאמרין באין מעמדדין (לעיל דף ל:) שלש יינות הן יין נסך אסור צהנאה ומטמא טומאה חמורה צבית סתם יינן אסור צהנאה ומטמא טומאת משקין צרביעית: **ארציו**. ספינתו: **צי קיצרי**. צית הקצרות: **ליצדריננהו**. יפורס כמות שהם ל"ל לשרפן: **אסו צסו**. אינשי לידי תקלה דהדרי ומלקטי להו: **ולקצריננהו**. הכי צענייהו: **כונן** נקצרינן עמו. דכתיב^א לא תלין וצלתו על העץ כי קצור תקצרו אף העץ צמשמע והכי אמרינן בפרק נגמר הדין^ב עץ שומע אי צין תלוש צין מחוצר ת"ל כי קצור תקצרו מי שאינו מחוסר אלא קצורה יא^א זה שמחוסר קצורה ותלישה. אלמא עץ גופיה איסורי הנאה וקצרי ליה צעניה ולא חיישינן לתקלה: **שאני הסס כיוון דקצרי צבי דינא**. צבית הקצרות המתוקנים צבית דין מוכחא מילתא לכל מאן דמשכח להו התם ידע דמהרוגי צ"ד הוו ^(ח) ופירש: **יופי פירי צביעית**. קודם זמן הביעור: **ופרעו** להו **צשמינית**. אשתכח דאכלי עניים צשמינית אחר הביעור חליפי פירות שביעית: **יאוס הן עבדין**. כיון דההיא שעתא לא הוו הנך צעין ולא איחלופי הני צהני לאו חליפין ייננהו ולא חיללא קדושת שביעית עלייהו: **ומגדו באמתן**. צא עליה ואח"כ נתן לה אמתנה מותר להקרבצה דכיון דלאו צשעת ציאה יהציה ניהלה כי הדר יהב לה ההוא טלה מתנה בעלמא הוא: **נתן לה ולא צא עליה כו**. מפרש ואילן: **אלא ה"ק נתן לה**. ולא צא עליה עכשיו אלא לאחר זמן: **או צא עליה**. ולא נתן לה עכשיו אלא לאחר זמן: ליחול

חלק. שטטול שם חלק צהם דאסור לפרוע חצו ממעשר שני ואע"ג שגם זה אוכלו צירושלים: **ומאני**. דיין נסך דקנים נמי פועל דלא נפיש אגריה חומרא דיין נסך שאני: **דאיסוריה חמור**. דאסור צהנאה כיון נסך ממש: **דטומאסן קיל**. כדאמרין באין מעמדדין (לעיל דף ל:) שלש יינות הן יין נסך אסור צהנאה ומטמא טומאה חמורה צבית סתם יינן אסור צהנאה ומטמא טומאת משקין צרביעית: **ארציו**. ספינתו: **צי קיצרי**. צית הקצרות: **ליצדריננהו**. יפורס כמות שהם ל"ל לשרפן: **אסו צסו**. אינשי לידי תקלה דהדרי ומלקטי להו: **ולקצריננהו**. הכי צענייהו: **כונן** נקצרינן עמו. דכתיב^א לא תלין וצלתו על העץ כי קצור תקצרו אף העץ צמשמע והכי אמרינן בפרק נגמר הדין^ב עץ שומע אי צין תלוש צין מחוצר ת"ל כי קצור תקצרו מי שאינו מחוסר אלא קצורה יא^א זה שמחוסר קצורה ותלישה. אלמא עץ גופיה איסורי הנאה וקצרי ליה צעניה ולא חיישינן לתקלה: **שאני הסס כיוון דקצרי צבי דינא**. צבית הקצרות המתוקנים צבית דין מוכחא מילתא לכל מאן דמשכח להו התם ידע דמהרוגי צ"ד הוו ^(ח) ופירש: **יופי פירי צביעית**. קודם זמן הביעור: **ופרעו** להו **צשמינית**. אשתכח דאכלי עניים צשמינית אחר הביעור חליפי פירות שביעית: **יאוס הן עבדין**. כיון דההיא שעתא לא הוו הנך צעין ולא איחלופי הני צהני לאו חליפין ייננהו ולא חיללא קדושת שביעית עלייהו: **ומגדו באמתן**. צא עליה ואח"כ נתן לה אמתנה מותר להקרבצה דכיון דלאו צשעת ציאה יהציה ניהלה כי הדר יהב לה ההוא טלה מתנה בעלמא הוא: **נתן לה ולא צא עליה כו**. מפרש ואילן: **אלא ה"ק נתן לה**. ולא צא עליה עכשיו אלא לאחר זמן: **או צא עליה**. ולא נתן לה עכשיו אלא לאחר זמן: ליחול

אלא

	(א) וי"ל צי קברי. (ב) וי"ל תמלא. (ג) סנהדרין מהל' קבריהו. יעב"ז. (ד) [תמורה כט. כל הענין]. (ו) [דברים כא]. (ז) [סנהדרין מו]. (ח) ופורש. יעב"ז. (ט) רש"א מ"ו.
	

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה חמרין וכו' פי' דרווחי: (ב) ד"ה אחי לנצולי וכו' מותר צביה. י"צ נקט צביה לומר דאע"ג דהוי זבל גמור שעלין הטשרין [נעשין זבל] שרי לרצי יוסי ומתלינן [שים לחוש בדברי רבנן] דלרבנן אף בשותק חורה לרוח שאול דבר מועט ולא חתו לנצל צו נמי יש לחוש: (ג) ד"ה ולקצריננהו וכו' איניש גנב ואייתי וקברים הכא וכן דרך עמה לקבור בבורות ולאחר שנעשו עפרא אין לחוש שמה יקחום לנצל צהם דאין דרך לחטט אחר הקצרים משום זבל ונראה שנריך לקבצן מעט צעומק פן יצא לחטט אחריהם הס"ד וכצ"ל ועל צביות וכן דרך עמה י"צ כלומר כיון שגם עמה רגילות הוא שטמעינן וקובצין חטין ושאר תפואה צבורות משא"כ צצר ושער א"כ שפיר קאמר תלמודא דכחשי לא מוכחא מילתא אח"כ הקשו המוספות דמה מועיל דקליניהו וקצריננהו אחמי איכא למיפש שמה יקחום לנצל צהם ומיישבין ג"כ דאין דרך לחטט וכו' אח"כ כתבו ונראה וכו' כלומר דנראה להחמיר שמה יצואו לחטט אחריהם ולכן נריך לקבצן צעומק מעט ואפשר דה"ה צצצר ושער יש להחמיר פן יצואו לחטט לאחר שנעשו זבל: (ד) ד"ה חפי וכו' צשמינית פרש"י אישפתא: (ה) ד"ה יאות הן עבדין פרש"י דכיון וכו' ואח"כ נתן לה אתננה דאחננה מותר כיון שלא וכו' לא היה לו לאסור:

	הגהות מוה"ב רנשבורן
	[א] תוס' ד"ה חפי פירות שביעית וכו' יכולין עניים לאכול לב"ע כדתינא בתוספתא. י"צ מומה דמשנה שלימה היא צמס' שביעית פ"ט מ"ח ועי"ש בתרומ' ד"ה ר"י דהרמב"ם גריס אין אוכלין בדברי יוסי אבל התוס' לא גריס הכי דל"כ אין אמרו לב"ע אוכלין נגד המשנה ומה גם שהתוס' צספסחם נכ ע"צ ד"ה מתבעדין גורסין בגירסתו ע"ש ע"ע: